

VOCABULARIO

NACIÓN: grupo de persoas, asentadas sobre un territorio, que se senten unidas entre sí por aspectos comúns: raza, lingua, cultura, historia, relixión, costumes... que os fan sentirse parte integrante dunha comunidade histórica.

ESTADO: unidade territorial soberana que conta con límites fronteirizos que acotan un espazo e unha comunidade humana vencellada por relacións de solidariedade e autoridade.// Aparato político que exerce as súas funcións soberanas sobre un determinado territorio, desenvolvéndose baixo distintos réximes políticos. Entre as súas funcións principais están as de exercer o control económico e político, proporcionando e xestionando recursos, e arbitrar entre os distintos intereses enfrontados nunha comunidade humana.

PARROQUIA: unidade básica de división territorial. Trátase da célula inferior da división territorial da igrexa católica, aínda que ten unha gran importancia na organización e distribución xeográfica do espazo, xa que ó seu redor desenvólvese toda a vida do agro. En Galicia existen máis de 3.000.

MUNICIPIO ou CONCELLO: entidade básica da organización territorial do Estado. Gobernada polo Concello, que está rexido polo alcalde e concelleiros. // División administrativa do territorio dirixida por un alcalde elexido democraticamente mediante sufraxio universal por períodos de catro anos. // Conxunto de habitantes dun mesmo termo xurisdiccional rexido por un Concello. En España, en 1970, había 8.655 municipios. O seu nº hoxe é bastante máis reducido polas numerosas agrupacións e anexións. En Galicia existen hoxe 315 municipios.

COMARCA: unidade natural e toponímica delimitada por aspectos históricos, culturais e económicos bastante afíns. É un termo impreciso, que se refire a un territorio que presenta unhas características que lle dan certa unidade e o diferencia de outros. Comprende un bo número de aldeas e lugares e, en xeral, teñen unha extensión bastante máis reducida ca unha rexión. En 1997 aprobouse o mapa comarcal de Galicia que a divide en 53 comarcas.

PROVINCIA: división administrativa dentro do territorio español que ten xurisdicción sobre un grupo de concellos.. Foron fixadas en 1833 (Javier de Burgos) en nº de 49, aínda que en 1927 pasaron a ser 50 ó dividirse Canarias en dúas provincias. É unha entidade local formada pola agrupación de municipios e gobernada pola Deputación provincial, creadas nas Cortes de Cádiz.

REXIÓN: espazo ou territorio homoxéneo, dotado de unidade en base a certas características físicas ou naturais, polo seu pasado histórico común, as súas capacidades económicas, os seus rasgos culturais e pola vontade orgánica dun Estado. // Cada unha das grandes divisións territoriais dun Estado. Defínese por características físicas e histórico – sociais comúns. Concepto moi amplo e indefinido que pode ter distintas acepcións: rexión natural, económica, histórica, administrativa, industrial,... Pode ter unha dimensión nacional ou internacional (rexión atlántica).

COMUNIDADE AUTÓNOMA: unidade territorial que conta cun certo grao de autogoberno, inscrita nunha unidade territorial de ámbito maior e soberana que é o Estado. Forma parte do modelo de descentralización política e administrativa que se aplica en España dende a entrada en vigor da Constitución de 1978, que recoñece o dereito de autonomía das nacionalidades históricas e rexións que integran o Estado español. As comunidades autónomas réxense por un estatuto aprobado a través dun referendo, que recolle as competencias asumidas e a organización do seu territorio, ficando nas mans do Estado certas competencias, sendo o resto traspasadas ás comunidades a través dun proceso de transferencias. Galicia, nacionalidade histórica, é unha das 17 comunidades autónomas que conforman o Estado español, e conta cun parlamento ou Asemblea Lexislativa que escolle ó presidente do Consello de Goberno.

ATMÓSFERA: envoltura gaseosa que rodea a superficie da Terra. O seu límite inferior é a superficie sólida e líquida do planeta. O seu límite superior non é tan evidente: case a totalidade da masa atmosférica se atopa nos primeiros 100 Km. sobre a superficie terrestre (a maioría concentrada por debaixo de 30 Km.), pero aparecen gases atmosféricos e partículas da atmósfera a alturas moi superiores.

LITOSFERA: conxunto das partes sólidas do globo terráqueo. Formada polos continentes e a codia submarina. Consta de: codia, manto e núcleo.

HIDROSFERA: conxunto das augas en estado líquido, sólido e gaseoso, que se atopan nas capas superiores da corteza terrestre e na atmósfera (vapor de auga, augas subterráneas, mares, océanos, ríos, lagos,...).

BIOSFERA: conxunto dos medios en que se desenvolve a vida vexetal e animal. // Envoltura terrestre onde se desenvolven os organismos vivos. Está formada pola parte inferior da atmósfera (a troposfera), a hidrosfera e a parte superior da litosfera.

XEOGRAFÍA: ciencia que estudia a superficie terrestre, as características e diversidade dos fenómenos físicos e humanos no espazo, a relación entre o home e o medio e as configuracións rexionais xurdidas da conxunción de características semellantes nun espazo determinado que o diferencia doutros.

XEOGRAFÍA FÍSICA: parte da xeografía que analiza as características naturais da superficie terrestre, marxinando aquelas debidas á acción humana, agás as que actúan de xeito decisivo na alteración ou transformación destas características físicas, como por exemplo a destrución da codia vexetal ou a acción erosiva de orixe antrópica. A xeografía física estudia as características dos fenómenos físicos, a súa distribución e as súas asociacións, contraponéndose ó termo de xeografía humana. Engloba a xeomorfoloxía, a climatoloxía, a bioxeografía,...

XEOGRAFÍA HUMANA: concepto problemático en canto á súa esencia e que evolucionou co tempo. Pódese dicir que estudia a relación do home co seu medio ambiente e as manifestacións espaciais a que dá lugar. Globalmente abarcaría todas as disciplinas xeográficas que non se ocupan do medio físico. Así, entre estas, están a xeografía da poboación, a xeografía económica, a xeografía política, a xeografía urbana, a xeografía agraria, a xeografía social, a xeografía cultural,...

COMUNIDADE AUTÓNOMA	PROVINCIAS	CAPITAL
ANDALUCÍA	CÓRDOBA JAÉN GRANADA ALMERÍA MÁLAGA CÁDIZ HUELVA SEVILLA	SEVILLA
ARAGÓN	HUESCA ZARAGOZA TERUEL	ZARAGOZA
ASTURIAS	ASTURIAS	OVIEDO
BALEARES	MALLORCA MENORCA IBIZA FORMENTERA CABRERA...	PALMA
CANARIAS	STA. CRUZ DE TENERIFE LAS PALMAS DE GRAN CANARIA	AS MESMAS
CANTABRIA	SANTANDER	SANTANDER
CASTELA – LEÓN	BURGOS SORIA SEGOVIA ÁVILA VALLADOLID PALENCIA LEÓN ZAMORA SALAMANCA	VALLADOLID
CASTELA – A MANCHA	ALBACETE CIUDAD REAL TOLEDO CUENCA GUADALAJARA	TOLEDO
CATALUÑA	BARCELONA TARRAGONA LÉRIDA GERONA	BARCELONA
EXTREMADURA	CÁCERES BADAJOZ	MÉRIDA

GALICIA	A CORUÑA LUGO OURENSE PONTEVEDRA	SANTIAGO DE COMPOSTELA
MADRID	MADRID	MADRID
MURCIA	MURCIA	MURCIA
NAVARRA	NAVARRA	PAMPLONA
PAÍS VASCO	ÁLAVA (Vitoria) GUIPÚZCOA (S. Sebastián) VIZCAYA (Bilbao).	VITORIA
A RIOXA	LA RIOJA	LOGROÑO
VALENCIA	CASTELLÓN VALENCIA ALICANTE	VALENCIA